

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת שמחה רוטמן

4968/25/פ

הצעת חוק לתיקון פקודת המשטרה (תוקף סמכות שוטר לתת הוראות לציבור), התשפ"ה–2024

1. תיקון סעיף 4א בפקודת המשטרה [נוסח חדש], התשל"א–1971¹, בסעיף 4א(א)(1), בסופו יבוא "הוראה כאמור תעמוד בתוקפה למשך שלוש שעות; ואולם, רשאי הקצין הממונה, כהגדרתו בסעיף 1ח77, להאריך את משך ההוראה לפרק זמן נוסף שלא יעלה על שלוש שעות, מנימוקים שיירשמו".

דברי הסבר

סעיף 4א לפקודת המשטרה [נוסח חדש], התשל"א–1971, נחקק על מנת להקנות למשטרה כלים להתמודד במסגרת אירוע אסון המוני, וכפי שכתב בדברי ההסבר להצעת החוק מטעם הממשלה, מיום י"ב בתמוז התשס"ה (19 ביולי 2005): "בחוקים הקיימים אין התייחסות מיוחדת לטיפול במצבי חירום הנובעים מאסון המוני". עוד נקבע מנגנון הכרזה על אירוע אסון המוני, שהקנה סמכויות ייעודיות למשטרה ולרשויות נוספות הנוגעות לעניין.

במסגרת הדיונים לקראת חקיקתו של סעיף 4א, הוחלט להרחיבו ולהסדיר גם את "סמכויותיו של שוטר כלפי אנשים כאשר הדבר נדרש באופן חיוני לשם הצלת חיי אדם או מניעת נזק חמור לבריאות, וזאת גם בנסיבות שאינן עולות כדי אסון המוני", כלשון דברי ההסבר.

בשנת 2018 הוחלף המונח "אירוע אסון המוני" במונח "אירוע חירום אזרחי", זאת, בין השאר, בשל רתיעה תודעתית מהשימוש במונח.

מאז שנחקק סעיף 4א נעשה בו שימוש נרחב החורג באופן מובהק ממסגרת האירועים שהסעיף נועד לטפל בהם, באופן החותר תחת תכליות החקיקה וכוונת המחוקק. כך, נעשה בסעיף שימוש על מנת להרחיק אזרחים מאזורים ומקומות לתקופות ממושכות, וזאת בגין חששות רחוקים ועמומים לפגיעה בביטחון הנפש או הרכוש. לדוגמה, המשטרה משתמשת בסעיף 4א כדי להרחיק אזרחים מהר הבית, תוך פגיעה קשה בזכותם לחופש דת. על התנהלות בעייתית זו והפרשנות המרחיבה לסעיף 4א שבה, נמתחה ביקורת נוקבת בפסיקה.

כך, בעניין ת"א (שלום ירושלים) 16009-03-11 גליק נ' מדינת ישראל (28.2.2015), נקבע כי: "סעיפים

¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 17, עמ' 390.

4א ו-5 לפקודת המשטרה, לא נועדו לשימוש שגרתי ויום-יומי, במצב רגיל. השימוש בסמכויות הנרחבות אשר ניתנו לאיש משטרה מכוח סעיפים אלה, מוגבל רק למקרים חריגים של 'חשש ממשי לפגיעה חמורה בביטחון הנפש או הרכוש', כאמור בסעיף 4א, או במקרים המסוימים המפורטים בסעיף 5. מתוך לשונם של שני הסעיפים ברור כי הם נועדו ל'מקרי חרום' דחופים ומידיים ולא למקרי שיגרה. "

לפיכך, מוצע להגביל את הסמכות האמורה לפרק זמן שלא יעלה על שלוש שעות, לצד אפשרות להארכה לפרק זמן של עד שש שעות, וזאת בהתאם לתכלית המרכזית שעמדה בבסיס החקיקה.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ג' בחשוון התשפ"ה (04.11.2024)